

Asia: VN/26756/2021

Hallituksen esitys sote-uudistuksen liittyvän lainsäädännön muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1) Potilastietojen käsittely Uudellamaalla

-

2) Kuntien mahdollisuus myydä tukipalveluja hyvinvointialueelle

Tukipalveluiden myynnin siirtymäaikaa pidetään hyvänä täydennyksenä lainsäädäntöön. Hyvinvointialueet joutuvat ensimmäisinä vuosina organisoitumaan sekä järjestäytymään ja kunnat samalla sopeuttavat toimintaansa. Esimerkiksi ICT-palveluiden järjestämisessä tukipalveluiden myynnille voidaan nähdä tarvetta. Näin ollen siirtymäaika tulisi olla pidempi, jotta muutokset toiminnoissa voidaan tehdä harkitusti.

Palvelutuotannon aloittamiseen 1.1.2023 mennessä ei ehditä juurikaan siirtämään tietojärjestelmä- ja tietotekniikkaratkaisuja suunniteltuun hyvinvointialueen infrastruktuuriin. Riittämätön ICMT-rahoitus hyvinvointialueen perustamiseksi viivästyä ICT palveluiden siirtoa kunnista hyvinvointialueelle ja todennäköisesti jättää kunnille hyvinvointialueen ICT-järjestämisvastuita vuoden 2022 lopusta eteenpäin toistaiseksi määräämättömäksi ajaksi (kuukausia tai jopa vuosia). Tämä ICT-riippuvuus Hyvinvointialue-kunnat välillä haittaa tai jopa estää kuntien omien ICT-tavoitteiden ja kehitystoimenpiteiden toteuttamisen. Ehdotettua siirtymäaikaa tulisi jatkaa minimissään vuoden 2024 loppuun asti. Hyvinvointialueiden ICMT-rahoitusta tulee lisätä, jotta tämän riskin vaikutusta ja todennäköisyyttä voidaan pienentää. Lisäksi valtion ja hyvinvointialueiden tulee varautua korvamaan tästä tilanteesta kunnille aiheutuvat ICT-kustannukset täysimääräisesti. Pykälässä 69a ehdotetaan, että kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö rajautuisi hankintalaissa määriteltyyn EU-kynnysarvoon. Tämä rajoite tulisi poistaa siirtymäajan osalta.

3) Väliaikaisen toimielimen oikeus saada sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoja

Lainsäädännöstä (voimaanpanolaki) pitäisi ottaa pois lause 13 §: stä ”2) tiedot hyvinvointialueelle siirtyvien tehtävien ja palveluiden asiakkaista, ei kuitenkaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoja;”

ja korvata se lauseella ”2) välttämättömät asiakastiedot hyvinvointialueelle siirtyvien tehtävien ja palveluiden asiakkaista hoidon jatkuvuuden ja asiakassuhteen hoitamisen varmistamiseksi ja turvaamiseksi.”

Perusteluna se, että esim. valmistelun loppuvaiheessa voi tulla esiin sellaisia asioita, joita ei ole osattu nyt ottaa huomioon (voivat liittyä esim. tietojärjestelmävaihdoksiin tai uusiin käyttöön otettaviin tietojärjestelmiin ja niiden testaukseen) ja siksi olisi parempi, ettei ehdotonta kieltoa asiakastietojen luovuttamiseen uudelle tulevalle rekisterinpitäjälle olisi.

4) Ensihoitokeskuksen tehtävät lääkärihelikopteritoimintaan liittyen

-

5) Muut esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset

Hallituksen esityksessä sote-uudistuksen liittyvän lainsäädännön muuttamisesta esitetään voimaantulon 64 § muutettavaksi siten, että pelastuslaitoksien asiakirjat siirrettäisiin hyvinvointialueelle. Tekstistä saa vaikutelman, että pelastuslaitoksien aineistot siirrettäisiin hyvinvointialueelle kokonaisuudessaan, ilman rajausta. Toisaalta perusteluissa viitataan rekisterinpitäjyyden siirtymiseen. Rekisterinpito ei koske läheskään kaikkia pelastuslaitoksen aineistoja samalla tavoin kuin soten asiakas- ja potilasaineistoja. Perustelut siis toisaalta viittaisivat siihen, että kaikki aineistot eivät siirtyisi. Jos tekstimuotoilut säilyvät tällaisenaan, on käytännössä hyvin vaikea tulkita sitä, miten lakia tulisi noudattaa.

Esityksessä perustellaan aineistojen siirtoa sillä, että kuntien ja kuntayhtymien pelastustoimen asiakirjat säilyisivät tällä tavoin yhtenäisenä kokonaisuutena. Tämä kuitenkin tarkoittaisi sitä, että kunnan hallinnollisen historian kokonaisuus särkyisi, sillä toisin kuin sote -aineistojen kohdalla, pelastuslaitoksen hallinnollisia aineistoja ei ole rajattu siirron ulkopuolelle. Kunnan hallinnollisen historia-aineiston luovuttaminen toiselle organisaatiolle on ongelmallista ja pelastuslaitosten toiminnan jatkumisen kannalta katsottuna myös tarpeetonta. Alan vuosikymmenten aikana muotoutuneisiin käytäntöihin nähden tässä toimittaisiin täysin päinvastoin kuin yleensä. Aikaisemmin organisaatiomuutostilanteissa on toimittu siten, että toiminnan kulloinkin järjestäjä on vastannut myös tuottamastaan aineistosta sen elinkaaren loppuun asti. Toiminnan jatkajalle on siirretty vain ne aineistot, joita se toiminnassaan tarvitsee. Tämä menettely on turvannut tietopalvelun antamisen, tutkimuksen sekä tutkijoiden toimintaedellytyksien jatkuvuuden ja selkeyden.

Toiminnan sekä historiallisen aineiston säilyttämis- ja tietopalveluvastuun kannalta olisi järkevää rajata pelastuslaitoksien aineistojen siirtäminen hyvinvointialueelle siten, että sinne siirrettäisiin aluepelastuslaitosten aineistot niiden toiminnan alusta lähtien. Toiminnallisesti hyvinvointialueilla ei ole jatkuvaa käyttötarvetta vanhempiin aineistoihin ja näin välttäisiin kunnan arkistoihin syntyneiden kokonaisuuksien tarpeettomalta hajottamiselta. Tarvittaessa pelastuslaitosten kuntiin jäävät aineistot ovat tietopalvelun kautta myös hyvinvointialueen käytettävissä.

Lähteenmäki Riikka
Tampereen kaupunki - pormestari Anna-Kaisa Ikonen